

LENINA KAROGS

VISU ZEMJU PROLETĀRIEŠI,
SAVIENOJĒTIES!

SESTDIEN,
1986. GADA
27. DECEMBRI
Nr. 154 (5538)

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS
UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

Iznāk kopš
1950. gada aprīļa.
Maksā 3 kap.

Leņina kolhoza sivēnu ieguves Gavaru fermas kolektīvs (to vada brigadiere Anna Litauniece) strādā pēc darbu uzdevumu metodes un gūst atzīstamus rezultātus. Sogad bija plānots iegūt 3500 sivēnu, taču jau 1. decembrī uzdevums tika izpildīts ar uzviņu (iegūti 3529 sivēni). Līdz gadu mijai šis skaitlis, protams, būs krietni lielāks (klāt nāks vismaz 330 sivēni). Saimniecības vadība uzteic visu cūkkopēju darbu, taču īpaša atzinība pienākas veterinārajai ārstei Annai Sņepstei, kura nenogursti gādā par visu zootehnisko noteikumu precīzu izpildi.

Cūkkopēju brigāde dalās trīs posmos, kuri katrs strādā savā korpusā. Visgrūtākie un visatbildīgākie uzdevumi jāveic Emīlijai Kivlenieci, Monikai Sņepstei, Zītai Caunei un Leontīnei Gribustei — viņas aprūpē pašus mazākos un jutīgākos sivēņus (līdz divu mēnešu vecuma sasniegšanai).

ATTELĀ: (no kreisās) Leon-tīne Gribuste un Anna Litauniece.

G. KARELA teksts,
J. ZANDES foto

Padomju celtniecība

Secinājumi un priekšlikumi

Jaunā gada priekšvakarā domās grības atskatīties uz aizvadīto laika posmu, aplēst, kādi ir dzīvokļu saimniecībā un rajona labiekārtošanā veiktā darba gala rezultāti. Ar šo jautājumu risināšanu pastāvīgi nodarbinātās komisijas locekļi vienbalsīgi atzīst, a paredzētais darbu kopapjoms, alvenajos rādītājos paveikts. Preiļos un Līvānos ekspluatācijā nodotas no jauna uzceltās daudzstāvu dzīvojamās mājas, viesnīcas jaunais korpusis rajona centrā. Pabeigta veco paneļu māju sūvju hermetizācija un paveikts plānā paredzētais ēku kosmētiskais remonts. Līvānos, Rīgas ielā veikti atsevišķu teritoriju sanitārās attīrīšanas darbi un izremontētas vairākas saimniecības ēkas.

Var minēt arī citus pozitīvus piemērus. Tomēr dzīvokļu un sadzīves, kā arī labiekārtošanas saimniecībā vēl daudz neatrisinātu problēmu. Tieši tāds ir arī mūsu komisijas secinājums. Mēs uzskatām, ka celtniecības un remonta darbu kvalitāte neatbilst mūsdienu prasībām. Ne jau velti mēs sanēmam tik daudz pamatotu sūdzību no ierīniekiem — gan par caurajiem jumtiem un cauruļvadiem, gan par sabojātām durvīm, slukti iestiklotiem kāpņu telpu un

pagrabu logiem, gan par nenovērtētiem celtniecības materiāliem, ptegružotu teritoriju un citām nekārtībām.

Preiļu iedzīvotāji nav apmierināti arī ar to, kādā patlaban stāvoklī ir Brīvības un Rēzeknes ielas. To pašreizējais izskats ļoti maz atšķiras no agrākā, jo celtnieki nav izdarījuši visu līdz galam, un darbu vadītāji to pieļāvuši.

Rajona Tautas deputātu padomes dzīvokļu un komunālās saimniecības un labiekārtošanas pastāvīgā komisija vēlreiz vērsa visu atbildīgo amatpersonu uzmanību uz minētajiem trūkumiem un ieteica sakārtot pilsētas maģistrāles. Preiļu remontu un celtniecības pārvaldei izteikts priekšlikums pabeigt labiekārtot objektu Līvānos, Rīgas ielā 34, bet Līvānu pilsētas izpildkomitejai — varūpēties, lai pilsētā uzlabotos ēku apgāde ar siltumu un tīktu izveidots dzīvokļu nepieciešamais fonds to iedzīvotāju izmitināšanai uz laiku, kuru dzīvokļos plānots veikt remontdarbus.

J. TURCINSKIS,

rajona Tautas deputātu padomes dzīvokļu un komunālās saimniecības un labiekārtošanas pastāvīgās komisijas loceklis

Turpinās parakstīšanās

«Preses apvienības» rajona aģentūras kolektīvs sekmīgi noslēdz divpadsmitās piegādes pirmo gadu. Preču apgrozības kopējais plāns izpildīts līdz 23. decembrim, līdz gada beigām virs plāna būs izplatīti periodiskie izdevumi par 12 tūkstošiem rubļu. Mazumtirdzniecības preču apgrozījuma plānu paveicām līdz 20. decembrim, virs plāna vēl realizēsim periodiku par trīs tūkstošiem rubļu.

Visi tirdzniecības punkti gada laikā strādāja ritmiski, regulāri izpildīja savus uzdevumus. Apmierina arī darba kvalitāte — sūdzības no pircējiem neesam saņēmuši.

Preču apgrozījuma gada plāns parakstīšanās zinā arī izpildīts pirms termiņa — līdz 26. decembrim. Taču mums jau tagad jādomā par darbu jaunajā gadā, tāpēc gribu atgādināt, ka turpinās parakstīšanās uz laikrakstiem un žurnāliem 1987. gadam, sākot ar februāri un turpmākajiem mēnešiem. Parakstīšanos pieņem visās lauku sakaru nodaļās, sabiedriskie preses izplatītāji darba vietās, kā arī «Preses apvienības» rajona aģentūrā.

J. CERNOBROVA,

«Preses apvienības» rajona aģentūras priekšniece

Vai kolhozā „Rīts” gaida Jaungadu?

Sāds jautājums var likties mazliet dīvains. Ir taču jau 23. decembris — viena no šī gada īsākajām dienām (ilgst 6 stundas 43 minūtes). Ir saulgrieži, kad gadu mija tepat — gandrīz vai ar roku taustāma uz katra apsniģuša egles zara.

Bet nesteigsimies ar apgalvojumiem. Vispirms ieiesim kolhoza «Rīts» kantorī, kas ir saimniecības dzīves centrs. Te būtu jājut viss, kas pašreiz notiek vai būs pēc dienas, nedēļas.

Ieejam. Lasām uzskatāmās aģitācijas materiālus un uzzinām, ka kolhoza govju mehanizētās slaukšanas operatoru sociālistiskajā sacensībā priekšgalā ir Ilga Dimante — no katras savas grupas govīs izslaukusi vidēji 4095 kilogramu piena... līdz 1986. gada 1. novembrim. Kas tas? Jā, jā — līdz 1. novembrim! Tātad informācija apkopota vēl tikai par gada 10 mēnešiem...

Ko te vairs skatīt, pabrauksim pa saimniecību. Varbūt šajā pusē kalendāru nelasa, varbūt govīs vēl ganībās?

Kūti gan. Tiek arī barotas — skābsiena krātuve pie Iesalnieku novietnes jau krietni pusē. Lūkojam kāda ir lopbarības kvalitāte. Un... atklājas, ka virsējā kārtā (apmēram 10 līdz 15 centimetru biezumā) iemeties pelējums. Kāpēc? Lietā vienkārša — skābsiena tvertne pārsegta ar polietilēna plēvi, bet šīs plēves atsevišķi palāgi nav savienoti (salīmēti vai sakausēti), tāpēc ūdens darījis savu posta nedarbu. Lūk, piemērs, kā ikkatrs brāķis galu galā izlien kā ilens no maisa.

Ieejam kūti. Un... neko neredzam — kamēr acis aprod ar vistāko miglu. Telpā pavēsi, gaisis tik mitrs, ka notiek tvaiku kondensēšanās uz pārseguma plātnēm, uz koka un metāla konstrukcijām. Un nepārtraukti lejup krīt ūdens lāses. Ļoti neomulīga sajūta, tāpēc jo naski virzāties uz izeju.

Kolhoza «Rīts» partijas pirmorganizācijas sekretāre Velta Zeilāne paskaidro, ka līdz pavasarim esot jāiztur, tad šo fermu rekonstruēs. Protams, izturēs — gan gotiņas, gan teliņi. (Ja nesaslims un nenobeigsies.) Taču uz augstiem izslaukumiem gan nav ko cerēt.

Te vietā atgādināt VDR speciālistu izdarītos apkrēpinus: dzīvnieku produktivitāte par 60 procentiem ir atkarīga no ēdināša-

nas un lopbarības kvalitātes, par 20 procentiem — no ciltisdarba un dzīvnieku attīstības, par 20 procentiem — no apkārtējās gaisa vides parametriem (svarīgākie no tiem ir temperatūra, relatīvais gaisa mitrums un kaitīgo gāzu saturs telpās). Kaut gan optimāls mikroklimats pats par sevi nenodrošina dzīvnieku augstu pro-

kiem, šeit ir kā pasakā — silts, svaigs gaiss. Sak, lai salst un puļņo, te bēdu nekādu. Redzams, ka ir stingra kārtība barības glabāšanā un izsniegšanā. Vēlējums — minerālbarībai jāsarūpē atsevišķa noliktava.

Viens ērkšķis ir gan: ūdens-tornim līdzās izaudzis ledus stabs. Faktiski — pamatīga kolonna. Tātad ūdens ir plūdis tvertnei pāri. Lieki izmantota elektroenerģija, bet galvenais — ja ledus kalns aug, tas var pat pašu torni sagraut.

Atgriezīsimies pie virsrakstā liktā jautājuma — vai kolhozā «Rīts» gaida Jaungadu? Protams, gaida. Un ar visai atzīstamiem panākumiem darbā. Saimniecība pamazām atraisa savus spēkus, virzās kalnup.

Bet — par šo veikumu saimniecības kolektīvs ir regulāri un jo uzskatāmi jāinformē. Sociālistiskā sacensība un tās rezultātu propaganda ir tas spēks, kas mobilizē kolektīvu, kas veido pamatu pašpārvaldībai, kas sekmē lauksaimnieciskās ražošanas intensificēšanu un produkcijas kvalitātes paaugstināšanu. Mēs, piemēram, neuzzinājām, kādas saistības kolhozs uzņēmies nākamajam gadam, kā izpildītas šīgada ieceres. To nespēj uzzināt arī kolhoznieki, jo uzskatāmās aģitācijas stendos lasāmas novecojušas ziņas.

Kāpēc nedarbojas saimniecības preses grupa? Tās uzdevums ir gādāt par uzskatāmo aģitāciju. Jāizdod sienas avīzes, «zībenis», informatīvie biļeteni utt. Drošāk un ar lielāku izdomu jāizmanto izdevniecību «Plakats», «Avots» plakāti.

Tagad nereti piemin cilvēka faktoru. Parunāt, protams, viegli. Ne pārāk sarežģīti ir izskaitļot prēmiju vai kādu speciālu piemaksu. Bet — ne jau viss rēķināms rubļos. Bieži vien vislielāko gandarījumu dod kaut viens teikums kolhoza sienas avīzē, pat iss paldies, kas pasacīts no sirds.

Vai lauku kolektīvizācijas celmlaužiem (Jersikas pusē taču nodibinājās viens no pirmajiem kolhoziem Latvijā) un kolhoza darba veterāniem, kas tagad pensionāru pulkā, apsveikuma vārdi jau atrasti? Tuvojās taču Jaungads.

Reidā piedalījās Latvijas KP rajona komitejas lauksaimniecības nodaļas instruktors D. JAUJA, propagandas un aģitācijas nodaļas instruktors O. KURŠIŠ, laikraksta «Leņina Karogs» lauksaimniecības nodaļas vadītājs K. PRIEDĪTIS.

Paveikto vērtēja kinoamatieri

Nākamgad mazās kinokameras entuziasti atzīmēs jubileju — ap-ritēs piecpadsmit gadi, kopš rajonā aizsākusies kinoamatieru kustība. Sajā laikposmā bijuši gan spilgti un paliekoši uzplaukumi (uzņemtas daudzas interesantas filmas), gan arī neveiksmes, kad darbs nav ticis augstu vērtēts. Bet tāds jau ir radošo apvienību liktenis. Taču arī neveiksme var dot kaut ko labu, palīdzēt darbu turpmākai ievirzei.

Pašlaik Latvijas Kinoamatieru biedrības rajona organizācijā darbojas 15 biedri. Nesen notika pārskata sapulce, kurā ziņotumu nor paveikto sniedza tās ilgdarbinātā priekšsēdētājs Adolfs Akmanis.

Pārskata posmā rajonā notikušas divas amatieru filmu skates, darbi izvirzīti uz vienu zonas skati. Referents kritiski atzīmēja,

ka pašlaik prelieši savā zonā sākuši manāmi atpalikt, tāpēc jāsasparojas. Arī pieredzējušāko kinoamatieru entuziasms tagad sācis apstāties. Kinoamatieri vairāk darbojas uz vietām, kur ierīkotas nelielas studijas, piemēram, Līvānu eksperimentālajā biokimiskajā rūpnīcā un citur. Beidzot atrastas telpas rajona kinoamatieru studijas nodarbināt — rajona kultūras namā. Tur katru cīrmdienu no pulksten pieciem vakarā kāds no kluba biedriem gaida tos, kuri gribētu nodarboties ar filmu uzņemšanu, apgūt šo interesanto vaļasprieku.

— Pašlaik svarīgākais rajona kinoamatieru uzdevums ir sagatavoties savai kārtējai darbu skatei, kura notiks 1. martā, — noslēgumā teica A. Akmanis.

Sapulcē runāja viens no kinoamatierisma veterāniem rajonā A.

Pastors, Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes Daugavpils kinoamatieru kluba laboratorijas vadītājs, Latvijas Kinoamatieru biedrības valdes prezidiā loceklis V. Vatmahters un citi. Viņi sīkāk pakāvējas pie darba, kas veicams līdz skates dienai, par kinostudijas telpu iekārtošanu, uzsvēra, ka tagad Latvijas Kinoamatieru biedrība paplašinājusies, savās rindās uzņemot arī amatierus, kuri strādā ar videokamerām.

Par Latvijas Kinoamatieru biedrības rajona organizācijas priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēts A. Akmanis, par viņa vietnieku — B. Kalniņš, par kinoamatieru studijas vadītāju — V. Nikola-jevs.

R. FEIMANIS

Šeit notiek lietišķas tikšanās

MASKAVA. Maskavas apgabala ciematā Nemčinovkā atvērts mūsu zemes pirmās agronomu nams. To organizējis Viskrievijas lauksaimniecības kimizācijas zinātniskās

pētniecības, projektēšanas un tehnoloģijas institūts. Apmeklētājiem — zinātniekiem, kolhozu un padomju saimniecību speciālistiem — tur organizē lietišķas tikšanās un

radotās diskusijas par kimizācijas problēmām. Krievijas Federācijā vien mēstošanas līdzekļu, herbicīdu un citu līdzekļu izmantošanai izlieto vairāk nekā četrus miljardus rubļu. bet tieši no agronomiem ir atkarīgs, kāds būs šo izmaksu efekts.

Piecgades pirmrindnieki

Aptiekas saimniece

Vienmēr laipna, iejūtīga, pretimnākoša — tādu Aizkalnes aptiekas Nr. 70 vadītāju — farmaceiti Silviju Vaikuli pazīst apmeklētāji. Seit pirms vairāk nekā desmit gadiem kopā ar sanitāri Moniku Skudru viņa uzsāka darbu gaitas. Sākumā neklājas viegli, kaut arī aiz muguras bija mācību gadi P. Daugas 1. medicīnas skolā, pastaigā darba mēneši Preiļu aptiekā Nr. 66. Vēl šodien S. Vaikule ar pateicību atceras pirmo darbaudzinātāju Janīnu Visocku, kura savulaik prasmīgi ievadīja darba dzīvē ne vienu vien jauno kolēģi.

Darbs prasa lielu rūpību un pacietību. Arī labas zināšanas, jo aptiekas vadītāja vienlaikus veic arī asistenta, informatora, receptora pienākumus, noformē dokumentāciju, nodrošina drošības tehnikas prasību ievērošanu. Aizkalnes aptiekas apkalpo trīs jēdzēru — vecmāšu punktu — Aizkalnē, Pelēcos, Ārdavā, «atbild» par diviem aptiekas punktiem — Ārdavā un Pelēcos.

Ievērojamu daudzumu medikamentu ar pārskaitījumu saņem kolhoza veterinārie darbinieki. Svarīgākajos lauku darbu celienos Raiņa un K. Marksa kolhozu mehanizatoru vajadzībām tiek komplektētas individuālās aptiecinās ar pirmās palīdzības medikamentiem. Tādas saņem arī abu kolhozu fermu lopkopības darbinieki. Sogad, ievērojot iedzīvotāju ierosinājumus, četrtreiz tika organizēta izbūvētā tirdzniecība uz attālākām apdzīvotām vietām Raudavku un Ročāniem.

Preču apgrozība šī gada 11 mēnešos ir 13044 rubļi, tas ir, vairāk nekā bija plānots. Par 102,9 procentiem izpildīts arī ārstniecības augu vākšanas plāns.

Ar labu darbu S. Vaikule un M. Skudra izpelnījušās komunistiskā darba triecieniecību nosaukumus. Aizvadītajos darba gados saņemti pieci Goda raksti no Daugavpils Galvenās aptieku pārvaldes nodalās.

R. KOZULE
J. SILICKA foto

VISVECAKAJĀ un pilnīgākajā latviešu grāmatu krātuvē — Jāņa Mišņa bibliotēkā — ekskursijā atvestie skolas zēni ir kā balti zvirbulēņi starp šīs bibliotēkas lasītājiem: zinātniekiem, literātiem, studentiem.

Jaunais literatūras skolotājs mums paskaidro: «Es palūdzu laipnājiem un atsaucīgājiem šīs grāmatu «klēts» darbiniekiem atļauju un atvedu mazos... Lai brīniņo padzīvo unikālās kultūras iestādes vidē, pavēro darba procesu un pierod. Pirms viņi paši nāks šurp, kad būs studentti...»

Zinātkāri un pabiklī, disciplinēti, ar šīs mājas saimnieces atvēli viņi ielūkojas i abās lasītavās, i pabīda atvilknītes milzīgajiem kartotēku skapjiem, i uz zina, kā te izvēlas un saņem vajadzīgo grāmatu.

Vēroju puīšus un atceros Tautas dzejnieka Imanta Ziedoņa prātulu. Viņš šīs bibliotēkas 100. gadskārtā rakstīja: «Bibliotēka man liekas vislaimīgākā vieta cilvēka dzīvē. Kad es ganos lasīju grāmatu, man likās, ka visas gomis paēdušas. Kad es bibliotēkā lasu grāmatu, man liekas, ka to lasa, ir lasījuši visi cilvēki, visi citi arī, un ka nu beidzot es tikai kļūstu par cilvēku, tikpat gudru, labu un skaistu kā visi citi.»

Arī šiem puīšiem dzīvē it viss, kas izlasīts, būs bagātība. Par to domāju, lasīdams Spānijas tautas nacionāli revolucionārā atbrīvošanas kara dalībnieku atmiņu grāmatu «Viva republica!».

ŠOMĒNES paiet 50 gadi, kopš Spānijas tautas brīvības kareivju rindās stājās arī trīs ļoti drosmīgi Preiļu novada brīvprātīgie — līvānieši Alberts Spalāns, Jānis Trokša un Jānis Vanags. Spalāns un Vanags turp aizbrauca jau 1936. gada 13. decembrī; Trokša, sadabūjis ceļam nepieciešamo naudu, — 1937. gadā.

Isā skicītē nevar ne izstāstīt šo triju cilvēku dzīvi, ne iezīmēt viņu raksturus (vācu materiālus dokumentālam stāstam par viņu jaunību), bet vismaz par man pazīstamo Jāni Trokšu nedaudz pastāstīšu. Viņa jaunība, kā daudziem Internacionālās brigādes cīnītājiem Spānijas republikā un vēlāk pasaules ceļos, ir ārkārtējiem notikumiem bagāta.

Vai varēja Līvānu strādnieka dēls bērnībā iedomāties, ka savā vienībā — smagās artilērijas divizionā Spānijā — būs kopā ar 13 nāciju dēliem, tuvāk iepazīs un mācīsies spāniešu, bulgāru, franču un itāļu valodas!

Reiz, tas bija Jūrmalā, bērnu un skolēnu žurnāla «Draugs» 25. gadskārtas vakarā sarunā ar rakstnieku Žani Grīvu izteicos, ka bērnībā esmu dzīvojis viņa ieroču biedra Jāņa Trokšas tēva mājās — mazā vienstāva koka mājiņā, kas atradās Līvānos, Daugavpils ielā 24...

«Jāni Trokšu es labi atceros,» rakstnieks sacīja. «Ar viņu bijām kopā visu kara laiku Spānijā, vienā latviešu internacionālistu vienībā, kuru mēs nosaucām Jansona-Brauna vārdā.»

Jubilejas vakars nav tā reize, kad par kopēju paziņu no sirds var izrunāties. Savā atcerē «Spānija liesmās» Z. Grīva vēl un vēl piemin Jāni Trokšu... Lasu «Viva republica!» («Lai dzīvo republika!»), ko bibliotēkāre man atnesusi no krātuves; izlasu arī sava bijušā pasniedzēja S. Banka atmiņas... (LVU viņš mums, jaunaļiem žurnālistiem, mācīja priekšmetu «Avīzes tehnika un noformēšana»).

«Nebija padomju zemē tāda stūrīša, kur nesekotu vēstīm no Spānijas frontēm, kur neatbalstītu republikāņus,» viņš atceras. Tā bija arī tā laika buržuāziskajā Latvijā.

Toreiz Spalāns, Trokša un Vanags jau strādāja Rīgā, jo 1935.

gadā Līvānu stikla fabrika, kā daudzas fabrikas, bija bankrotējusi. Aizstāvēt Spānijas republiku, cīnīties pret fašismu, par mieru, pret spāņu fašistu atbalstītājiem — Vācijas un Itālijas militārajiem interventiem — visvairāk noderīgi varēja būt karadienestu beigušie jaunieši. Tādi bija arī Trokša, Vanags, Spalāns: jauni, sportiski, drosmīgi!

STIKLINIEKU (stikla fabrika, ku strādnieku — P. R.) nelegālajā sapulcē 1936. gadā izteiktajam aicinājumam braukt uz Spāniju pirmie atsaucas... Alberts

Pēteris Raitis

Līvānu drosmīgie zēni

Dokumentāla skice

Spalāns, Jānis Trokša, Jānis Vanags un viņu darbabiēdri Boļeslavs Dukalskis, kura dzimtā pilsēta ir Viļņa, un ridznieks Mihails Tihomirovs.

Visiem šiem puīšiem ir izteikta sociālās taisnības izjūta, augsta internacionālā pienākuma apziņa.

Visgrūtāk aizbraukt no Latvijas Jānim Trokšam. (Viņam vēl dzimtenē esot, šējenes fašistiskā valdība jau bija devusi rīkojumu kategoriski aizliegt doties uz Spāniju, uz tautas brīvības karu.) Viņš un visi, kas brauca uz Spāniju prom pēc 1937. gada 23. februāra, jau zināja, ka aizbraucējiem tiek atņemta Latvijas valstniecība, bet atgriezties draud cietums. (Starp citu, Anglijā, ASV, Zviedrijā un citās valstīs tik bargu līgumu valdības neizdeva.)

Jānim Trokšam sākas mūža trauksmainākās dienas. Nelegāls braucēns pāri ārvalstu — Lietuvas, Vācijas, Beļģijas un Francijas — robežām. Tikšanās ar vienu uzskatu biedriem Parīzē. Arī Vispasaulē izstādes apmeklējums. (Atgādināšu, ka tieši šajā izstādē pirmo reizi eksponēti mūsu slaveņu novadnieku keramiķu Andreja Paulāna un Polikarpa Vilcāna darbi, kuru autoriem franči piešķīra zelta medaļas.)

Un atkal internacionālisti ceļā. Kopā ar citiem Jānis naktī iet pāri Pireneju kalniem, cauri Bietsonai brauc uz Internacionālo brigāžu pulcēšanās vietu, velk artilērijas sakaru vadus zem frankistu ugunīm pie Madrides, cīnās Estremadūras un citās frontēs — ir sakarnieks, artilērists, mācās arī soferu kursus, tver šauteni rokās, kad kādā sektorā līdz baterijas pozīcijām pēkšņi izlaužas spāņu fašistu algotņi — marokāņu kavaleristi, pacēlušies pāri galvām melno karogu ar tajā atēloto nāves galvu...

BEZGALA grūtās cīņas beigūšās. Nu smagā dzīvē koncentrācijas nometnēs Francijā.

Sākoties fašistiskās Vācijas iebrukumam Francijā, šīs zemes administrācijas ierēdņu pierunāti, daudzi Internacionālo brigāžu biušie karavīri iestājās Francijas ārmēnieku leģionā. Līgumu uz oļciem gadiem paraksta arī Jānis. (Tā viņa dzīvē ir liktenīga maldīšanās). Tikai pēc nodienas laika Āfrikā, Itālijā un Francijā, jau pēc otrā pasaules kara beigām, viņš var atgriezties dzimtenē.

Tālus ceļus izstaigājis, J. Trokša pārnāk tēva māļās Līvānos, vēlāk stājas darbā Rīgā, kur dzīvo arī pensijas gados — M. Kalnu ielā 6.

RAIBU raibajās karavīru gaitās Jansona-Brauna vienības internacionālistiem latviešiem atgādījās šāda epizode. Temblekas nīlsētina (Centrālajā Spānijā), kur viņus izmitināja kazarmās, nebijis dzeramā ūdens, augu die-

nu nepanesamajā karstumā mociūšas slāpes. (Tikpat neciešamas kā spāņu anarhistu rīcība, kas tolaik meta ēnu uz visiem Spānijas republikas aizstāvējiem un deva kapitālistu preseī ieganstu apmelot arī internacionālistus.) Tur, Spānijā, atbraukušos ziemeļniekus latviešus tikpat jūsmīgi kā «karmenas» no vienkāršās tautas uzņēma arī šīs zemes puīšeli... Viņi glāba karavīrus no slāpēm. Uzzinājuši, ka pilsētā apmetušies Internacionālās brigādes karavīri, kā paši cīnītāji atceras, zēnuki steigušies ar lielām māla krūzēm

pēc ūdens — kilometriem tālu uz kalnu strautu. Nesuši vīriem vēsu un skaidro avota ūdeni. Kāds knariņš — tumsmais spāņu puīšelis — sniedz krūzi un bērna acīm noraugās svešiniekā... Jāni. Spāniski mudina dzesēt slāpes. Vai to jēkad var aizmirst... Tāds pats zēns, tikai baltgalvītis, sēdēja tēvamājas pagalma osī iekārtās šūpolītēs, kad 1937. gadā, skaitā jūnija dienā, abi ar tēvu — Jāzēpu Trokšu — viņi izgāja pa tēvasētas zedēnu žoga pelēkajiem vārtiņiem...

Puīškāns žigli nolēca no šūpolēm un gabalīņu skrēja līdzī — uz veco kapsētu («Straumes» dārzā, pie Dubnas grīvas), kur pirms tāla ceļa Trokšas iegāja pabūt pie tuvinieces — Jāņa vecāsmātes, atvadīties. Sis zēns togad zināja to, ko Jānis tikai nojauta — cik ļoti tēvs gaida vēstules no Spānijas, no sava mīļākā dēla.

NETICIET tam, kas melš, ka vīri ir jaunekļi uz Spāniju brauca, pašlabumu meklēdami. Par tādu cenu — dzīvības cenu — cilvēki, kam ir savi ideāli, pēc mantas nekāro. Ar šādu mērķi uz Spāniju nebrauca arī mūsu novadnieki. Kā visu biedru domas un izjūtas pasacīdams, vēl Rīgas — Berlīnes vilcienā pa Zemgali braukdams, Jānis Vanags vēstulē rakstīja: «...Kad lasīsiet šo vēstuli, es jau būšu tālu no Latvijas robežām... Jūs jau zināt, kāds es visu laiku biju — vienmēr nostājos par strādniecību. Un tagad es aizbraucu turp, kur strādnieki ar ieročiem rokās cīnās un mirst par taisnību un brīvību. Es citādi nevarēju — sirds man tā pavēlēja...» Savai sirdsbalsij paklausot, viņi riskēja sociālā taisnīguma, godīguma vārdā.

Jānis Vanags — līvāniešu komjauniešu Sūniņas vadītājs — tāpat kā ikviens internacionālists zināja, ka tur, tālajā Spānijā, ir sākusies lielā cīņa pret fašismu, lai nosargātu mieru visām Eiropas tautām. (Spāņu agresori jau bija pārvērtuši par savu poligonu vācu un itāļu jaunās kara tehnikas izmēģinājumiem.)

Agresoru lodes dzelzs, 1938. gada 30. jūlija rītausmā pie Ebro upes saļima J. Vanags. Viņa ceļabiedrs — 1912. gadā dzimušais līvānietis Alberts Spalāns — gan atgriezās Latvijā 1940. gadā, bet drīz sākās Lielais Tēvijs karš, un viņš atkal izgāja cīņā pret fašismu — kā strādnieku gvardu vadītājs pie Rīgas tiltiem; vēlāk bija lielisks bataljona un rotas komandieris 201. latviešu strēlnieku divīzijā. Jau pēc kaujām pie Maskavas viņam veltīto dzeioli «Leitnants Spalāns kaujā» uzrakstīja Valdis Lukss.

LIVĀNU komjaunieši var būt patiesi leņķi, ka ir pārnēmuši stafeti, ko trīsdesmitajos gados tik drosmīgi nesuši mūsu pilsētīnās strādnieku dēli — internacionālisti.

Līvāni ir vienīgā mazpilsēta visā Latvijā, kas devusi tik lielu ieguldījumu Spānijas tautas brīvības izcīnīšanā.

Preiļu rajonā vēl nav ne Internacionālistu ielas, ne arī tādas kultūras ēkas, kurai būtu dots šāds nosaukums. Vai nebūtu gudri profesionāli tehnisko vidusskolu (kad to uzcelīs Līvānos) nosaukt par Jauno internacionālistu Līvānu profesionāli tehnisko vidusskolu? Tā tiktu saglabāta novadnieku piemiņa. Cīņā pret hitleriešiem, sargājot savu tēvu zemi, 1942. gada decembrī pie Staraja Rusas krita arī Alberts Spalāns...

Visi trīs viņi bija ļoti laba avota aroda meistari — stiklinieki, jauni un bezballīgi cīnītāji.

...Mēs varam būt leņķi, ka vēlēz par Miera aizstāvēšanas komitejas priekšsēdētāju ir ievēlēts Latgales dzejnieks Andris Vējāns, kas turplina to uzdevumu, ko šajā darbā pirms viņa ilgus gadus ir veicis Zanis Grīva. Latvijas PSR Nopelniem bagātam kultūras darbiniekam A. Vējānam ir daudz tuvu draugu un paziņu starp preiļiešiem, vārka viešiem, līvāniešiem.

DAUGAVPILS ielā vairs nav mājas, kur dzīvojis Jānis Trokša. Tajā vietā pašlaik ceļ 2. vidusskolas jauno korpusu. Es turp aizgāju rudens novakarē, kad celtnieki lika būvbedrē smagos betona pāļus. No skolas māju ledamas, apstājās un aizrautīgi noraudzījās celtnieku darbā 1. vidusskolas meitenītes. Man gribējās viņām sacīt: «Meitenes, vai jūs zināt, ka jaunais skolas nams stāvēs uz zemes, pa kuru jaunībā staigāja un lielus nākotnes sapņus loloja kāds neparasti drosmīgs mūsu novadnieks?»

Nepateicu. Iegāju būvlaukumā noliecos, lai paņemu līdzī mazu nozāgēta koka zariņu. (Varbūt no oša vai kādas tā atvasītes, — tā oša, kurā iekārtās šūpolītēs 1937. gadā saulainā rītā sēdēja mazs zēns, kad Jānis Trokša atvadīties devās ceļā... Uz Spāniju! Ārkārtīgi nopietns, gaišā, ārzemju ceļojumam piemērotā uzvalkā, it neviens visā Latvijā nedrīkstēja zināt, ka no Rīgas cauri Berlīnei un Parīzei viņi brauc turp... Policija ikvienu apcietinātu.) Jaunekļi aizbrauca. Toreiz — pirms 50 gadiem.

Mūsu pilsētas puīšus atminēdamies, LKJS Daugavas apgabala organizators Pēteris Reinholds krājumā «Daugavieši» raksta: «Ārkārtīgi drosmīgie komjaunieši Sēlpilī bija Alfrēds Lodziņš (šis latviešu strēlnieku gards ir kritis 1944. gada augustā pie Rudzētiem — P. R.), Jānis Jurušs, Pēteris Zilbergers, Jūlijs Reinholds, Jēkabpili — brāļi Osvalds un Jānis Silīni un Jonass Zilinskis; Viesīte — Abrams Rotbarts; Līvānos — Jānis Vanags un Jānis Trokša (abi piedalījās Spānijas brīvības karā, J. Vanags tur kritīs).»

Tie bija drosmīgi zēni. Viņi savu vārdu pateica arī karā pret fašismu...

TADĪ viņi arī paliks savas tautas atmiņā, un spāņu tautas piemiņā. Pasaulslavenā spāņu tautas meita Dolores Ibarurri ir teikusi: «Visu tagadējo cīnītāju vārdā, visu Spānijas mašu un sieviešu vārdā, kuras jūs mīļēja kā savus dēlus un brāļus, es saku jums no visas sirds: paldies jums par visu, biedri latvieši! Spānija nav aizmirsusi un' nekad neaizmirsīs jūsu pašizliedzību, jūsu varonīgo solidaritāti!»

Lūk, to man gribējās izstāstīt Līvānu 1. vidusskolas meitenītem, kuras siltā rudens novakarē skatījās, kā liek pamatus jaunajam kaimiņskolas korpusam Larčenko ielā. Toreiz sirdī izlēmu: uzrakstīšu par to. Lai izlasa daudzi mūsu novada skolēni, lai glābja Līvānu drosmīgo zēnu piemiņu.

Kad vārdi nesaskan ar darbiem

Nesen gadījās sarunāties ar Rudzātu padomju saimniecības direktoru L. Spūli.

— Kāpēc jūs, redakcijās ļaudis, nepareizi informējat rudzētiešus par stomatologu izbraukumiem? — viņš jautāja. — Avīzē rakstījāt, ka deputāta pieprasījums atjaunot Rudzētos stomatologa pakalpojumus izpildīts, taču tas tā nav.

— Atvainojiet, bet es pati to arī rakstīju, kad, gatavojoties

Atgriezties pie publicēta

rajona Tautas deputātu padomes sesijai, pastāvīgās komisijas sēdē darbu analizēja veselības aizsardzības organizatori. Līvānu zonālās slimnīcas galvenais ārsts I. Deško paziņoja, ka jau tajā dienā stomatologs izbrauc uz Rudzētiem.

Taču, kā izrādās īstenībā, ne vien todien, bet vispār tikai pēc

sesijas Rudzētos ieradās stomatologe no Līvāniem. Un domājāt, ka pateicīgie rudzētieši steidzās ienemt rindas uz zobu ārstēšanu? Nebūt nē. Stomatoloģes prasība — ikreiz atvest un aizvest viņu ar saimniecības transportu, kaut arī no Līvāniem līdz šēiēnei ir ērta autobusu satiksme. Bez tam saimniecībā lūdz ievērot viņu

priekšlikumu — vienu mēnesi ierasties ik nedēļas pa divām reizēm, otru mēnesi — neierasties vispār. Tas ir izdevīgāk, jo katram zināms, ka, iesākot ārstēt zobus, tuvākajās dienās pie ārsta jāgriežas vairākas reizes, un no viena apmeklējuma nedēļā labuma nekāda — sirdzējam vienaiļa jābrauc uz Preiļiem.

Tā rajona izpildkomitejā darīts ziņāms, ka ļautājums atrisināts, bet rudzētieši turpina zīlēt, kad deputāta pieprasījums būs izpildīts nevis vārdos, bet gan īstenībā.

L. SILA

Lauku autoparkam

GORKIJA. Beigušies jaunās kravas automašīnas GAZ-3307 rūpnīcas izmēģinājumi. Salīdzinājumā ar veco modeli — plaši pazīstamo mašīnu GAZ-53-12 — jaunais ir komfortablāks un ekonomiskāks, tam ir ilgāks darb-mūzs. Automobilis, kura kravnesība ir 4,5 tonnas, papildinās lauku autoparkus.

TASS

KAS SARGĀ DABU, TAS SARGĀ DZIMTĒNI

LATVIJAS DABAS UN PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS
BIEDRĪBAS RAJONA NODALĪS LAPPUSE

Zemei jādod vairāk!

Zeme — lielākā padomju sabiedrības bagātība. Tā ir galvenais ražošanas līdzeklis lauksaimniecībā un teritoriālā bāze visas tautsaimniecības nozaru izvietotāšanā un attīstīšanā. Mūsu visu uzdevums — zemi racionāli izmantot, to aizsargāt un maksimāli palielināt tās auglību.

Zemes platība, uz kuras jāražo pārtika, ar katru gadu samazinās, jo noteiktas teritorijas aizņem jaunbūves, karjeri, jauni ceļi. Palielinoties iedzīvotāju skaitam, samazinās aramzemes platība, rēķinot uz vienu iedzīvotāju. Mūsu republikā tā 1951. gadā bija 0,9 hektāri tīrumu, bet 1980. gadā — 0,66 hektāri.

Secinājums — zeme labāk jāizmanto, rūpīgāk jākopj. Kā mūsu rajonā atgūst aizaugušas un pārpurvotās platības? Vienpadsmitajā piecgadē nosusināti 6189 hektāri pārlieku mitro zemju (plāns bija 8300 hektāru), kultūrtehniskie darbi uz sausām zemēm izpildīti 2912 hektāru platībā (plāns bija 3600 hektāru). Tātad melioratori ar uzdevumiem netika galā.

Neskatoties uz veiktajiem pasākumiem, pēdējos desmit gados lauksaimnieciski izmantojamā zeme rajonā 1200 hektāru platībā ir aizaugušas un pārpurvojušas. Visur tur, kur nav ceļu un iedzīvotāji atstājuši savus mitekļus, uzbrūk mežs, aug krūmi, augsne pārpurvojas. (Piecgades laikā novāktas 169 neapdzīvotās viensētas.)

Ne visur zemi izmanto lietderīgi, kā saka, bez darba ir lauki pie viena otra ražošanas centra, nepacensāmies uzart lauku stūrus, pārāk lielu loku metam ap elektro un sakaru līniju stabiem.

Par sevišķu rūpju objektu jāklūst meliorētām zemēm. Tās intensīvi izmantojot, varam iegūt lelas ražas. Kāds stāvoklis mūsu rajonā?

Graudaugu vidējā raža ir 24,4 centneri no hektāra. Kolhožā «Krasnij Oktjabrj» — 36,7, M. Gorkija kolhožā — 30,8, bet kolhozos «Dubna» un «Dzintars» tikai attiecīgi 17 un 18,1 centners no hektāra. Kartupeļu ražas rajonā vidēji ir 215 centneri no hektāra. Kolhožā «Krasnij Oktjabri» — 342, Kirova kolhožā — 273, bet Rudzātu padomju saimniecībā un kolhožā «Dubna» tikai attiecīgi 106 un 100 centneri no hektāra.

Te vietā piebilst, ka māla cauruļu ielikšana zemē ir tikai darba sākums. Meliorācijas sistēmas rūpīgi jāuzrauga un jākopj, zeme pienācīgi jāmēslo. Kur to nedara, tur svaidās ar valsts naudu. Piemēram, sovhozā «Rušona» meliorācijas objekts «Gailīši» un «Makuši» bija vajadzīga sistēmu rekonstrukcija, jo šīs platības netika pienācīgi aprūpētas; kolhožā «Dubna» pieļauts, ka nosusinātās plavas aizaugušas ar krūmiem (20 hektāru platībā). Šāda nesaimnieciska rīcība jāizskauz. Meliorēto zemju izmantošana stingrāk jākontrolē rajona agrorūpnieciskās apvienības attiecīgiem speciālistiem — par katru pārkaupumu jāceļ trauksme, tajā vainīgie jāšūc pie atbildības. Sajā jomā daudz var palīdzēt arī vietējās Tautas deputātu padomes — tām jāliek lietā savas pilnvaras un tiesiskie līdzekļi, lai nodrošinātu zemes

un visas apkārtējās vides aizsardzību un racionālu izmantošanu.

UZMANĪGĀK AR INDEMI!

Jebkura ķīmikālija ir kaitīga dzīvībai. Cīņai ar augu kaitēkļiem, slimībām un nezālēm lieto vidēji 60 līdz 120 dažādu indīgo ķīmikāliju. Plus vēl — lauksaimniecības kultūru ražības celšanai lieto 14 līdz 16 veidu minerālmēslus. (Jāatzīmē, ka visindīgāko preparātu lietošana ir stingri aizliegta.) Ko rāda prakse?

Saimniecībās, kur agrotehnika ir zemā līmenī (nepareizi un nekārtīgi sastrādā augsni), kur pavirši kopj sējumus, tur parasti tērē daudz ķīmikāliju. Diemžēl to ledarbība nonāvē ne tikai nevēlamos insektus un nezāles, bet arī daudz derīgu kukaiņu, pat dzīvnieku. Minimāli vajadzētu lietot amonjākūdeni, kas lielā koncentrācijā iedarbojas nāvējoši — iznīcina augsne sliekas, dažādas sēnes un baktērijas.

Mūsu rokās ir spēcīga tehnika, moderni un augstāzīģi darbarīki, kurus, prasmīgi izmantojot, varam teicami sastrādāt augsni un apkopt sējumus. Liksim visu lietā, centisimies ķīmikālijas izmantot minimāli. Tās, kā zinām, ne tikai piesārņo augsni, bet arī kultūraugu ražu (ja lieto pārmērīgi). Tiesa, strādājot pēc intensīvas tehnoloģijas, pieaugu pesticīdu pielietošana. Taču, ja ievēro normas, nekāda piesārņošana neāraud. Tāpēc ik saimniecībā jāgādā, lai šajos darbos valdītu stingra disciplīna, lai agregāti būtu pareizi noregulēti, lai pareizi gatavotu šķidrumus utt.

Vēl notiek augsnes piesārņošana ar minerālmēsliem — kad tos nepareizi glabā un izsēj. Piemēram, sovhozos «Rudzāti» un «Rušona» minerālmēslus izkaisa lielos gabalos, nesasmalcinātus. Rationa saimniecības ar minerālmēsliem noliktavām ir nodrošinātas tikai 60 procentu apmērā. Piemērotas noliktavas ir Oskalna, Šurovova kolhozos, «Zelta vārpā», «Rītā», «Sarkanajā ausmā». Aglonas padomju saimniecībā. Pārējām saimniecībām jāgādā par to celtniecību vai kādu neizmantotu aku piemērošanu šim vajadzībām. Normām neatbilst amonjākūdens noliktavas — jāuzstāda jaunas cisternas, vecās, ja iespējams, jāremontē.

Jāatzīmē, ka sistēma «Augsne — raža» nedarbojas tā, kā vajadzētu. Nav uzskaites, kāda raža konkrētā laukā; neseko arī, vai laukus pareizi mēslo. Tāpēc nereti gadās augsnes piesārņošana. Lai šo nedilnību novērstu, jāpārbauda ne tikai saimniecību agronomiem, bet arī iecirkņu priekšniekiem un brigadieriem.

LĪKVĪDET NEZĀĻU AUDZĒTAVAS!

Braucot pa rajona ceļiem, var vērot, ka celmalās un grāvjos saugušos nezāļu sēklas vējš kaisa labi koptajos un ar ķīmikālijām apstrādātajos laukos. Diemžēl arī daļa meliorācijas grāvju tiek plauta tikai rudenī, kad nezāļu sēklas jau ienākušas un izsējušas. Pareizi būtu pie izkaptīm kerties jau pavasarī — apļaut ceļu, lauku un novadgrāvju malas, teritorijas ap fermām, kompostu kaudzēm utt. Nav pareizi, ka Preiļu 24. ceļu remontu un būvniecības pārvalde nezāļu ap-

plaušanu nokavē, ka plautas tiek tikai ceļu malas (grāvjos un nogāzēs nezāles pasaudzē).

Piemēroto darbu neveikšana vai sliktā strādāšana rada ekonomiskus zaudējumus. Un arī morālus, jo pie brikšņiem un nekārtībām pierodam (īpaši jaunatne), kļūstam vienaldzīgi un bezatbildīgi. Jānorāda, ka minēto pasākumu izpildes nodrošināšanu vāji kontrolē vietējās Tautas deputātu padomes.

TĪRUMI JĀMĒSLO

Nākamajā gadā mūsu rajonā jāsarāžo 82,2 tūkstoši tonnu graudu, kas ir par 15 tūkstoš tonnām vairāk nekā šogad. Kā zināms, tīrumu platības rajonā nepalielinās. Tātad pieaugums jāsasniedz, ceļot augsnes auglību, saglabājot esošās platības, aizsargājot augsni. Un jo intensīvi jāizmanto katrs hektārs, katrs kvadrātmeters zemes.

Uztrauc, ka humusa saturs augsnē samazinās. Republikā vidēji tas ir 1,69 līdz 1,7 procenti, uzdevums — sasniegt 2,5 procentus. Lai humusa saturu augsne saglabātu, uz viena hektāra jāizved 10 tonnas kvalitatīvu organisko mēslu. Kvalitatīvu! Un tikai katra tonna virs šīs normas nāraugstina humusa saturu par 0,1 procentu. Optimālā organiskā mēslojuma deva ir 20 līdz 30 tonnu uz hektāru.

Organisko mēslu uzkrāšanai rajona saimniecībās uzbūvētas 50 krātuves (68 000 tonnām). Taču daļa saimniecību organisko mēslojumu gatavo nekvalitatīvi (Šurovova kolhožā, «Dubnā», «Nākotnē»). Kolhožā «Dzintars» un arī «Dubnā» kūtmēsli vienkārti aizplūst kopā ar notekūdeņiem. Tādēļ tie tiek piesārņota vide.

Labi darbs organizēts kolhožā «Krasnij Oktjabrj» — te ik aramzemes hektārs saņem vairāk nekā 18 tonnu organisko mēslu. Bet sovhozā «Rudzāti» — tikai 7,2 tonnas, «Rušonā» — 6,7 tonnas uz hektāru (1985. gada rezultāti).

Nozīmīgs darbs ir bojāto zemju rekultivācija. Vienpadsmitajā piecgadē šajā jomā plānoto paveicām, taču šogad uzdevumus neizpildījām. Preiļu 24. ceļu remontu un būvniecības pārvaldei bija uzdots rekultivēt 13,2 hektārus zemes. Nepaguva, Līvānu būvmateriālu un konstrukciju kombināts nav pabeidzis zemes rekultivāciju 5 hektāru platībā. Arī rajona kolhozi un sovhozi nav izpildījuši ielānoto (izņemot Kirova kolhožu).

Tūlīt sāksim divpadsmitās piecgades otro gadu. Ceru, ka tuvā nākotnē situācija mainīsies uz labo pusi, ka par zemes racionālu izmantošanu un aizsardzību ne tikai runāsim, bet gan mobilizēsim visus spēkus un resursus, lai zemju izmantošanas efektivitāti paaugstinātu, lai zemes auglību uzlabotu.

Vienmēr atcerēsimies, ka zemei jādod vairāk, nekā no tās paņemam, un ka zemi apmānīt nevar.

I. GIERKENA,

raiona agrorūpnieciskās apvienības vadošā zemes ierīkotāja, Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības apkārtējās vides aizsardzības rajona sekcijas vadītāja

Palīdzēsim stārķiem!

Stārķis ir skaists un arī derīgs putns — iznīcina kukaiņus, to kāpurus, kā arī dažādus tārpus, sikos grauzējus, kurmjus. Par māju, kuras tuvumā vai uz tās jumta savu ligzdu novij svētēlis, mēdz teikt: tur dzīvo labi laudis, šo sētu neļaieme nepiemeklēt. Kopš seniem laikiem cilvēki piedāvāja skaistajiem putniem dzīvot sev tuvumā — uzvilka uz jumta vai koka vecu ratu riteni.

Tagad daudzas viensētas izdušas, lauki ir meliorēti. Top jauni ciemati un kolhozu centri. Vai cilvēki padomā arī par stārķi? Diemžēl tas notiek visai reti. Biologi domā, ka piemērotu ligzdu trūkums varētu būt viens no iemesliem, kādēļ stārķu mūsu republikā kļūst arvien mazāk. Piemēram, 1934. gadā tika uzskaitītas 6750 apdzīvotas ligzdas, bet 1974. gadā — 5763 ligzdas.

Tiesa gan — laukos tagad priekšroka dota tēraudu kumeļiem, tāpēc aizvēstures koka ratu riteni dabūt ir problēma. Taču palīdzēt stārķim varam, proti, izgatavojot nelielu platformu no dēļiem vai vienkārši no tievākām malkas pagalēm. Šāda platforma jānostiprina uz mājas jumta vai klajumā augoša koka galotnē. Pārējo putni izdarīs paši.

Ziemā, kad dienas pabrīvakas, mums ir iespējams izgatavot pamatu stārķu mājai. Tad reizē ar pavasari varam sagaidīt arī balto skaistulū. Laimes simbolus.

Skaitļi un fakti

▲ Pēdējo 100 gadu laikā Pasaulē okeāna līmenis pacēlies par 10 līdz 15 centimetriem. Ģeologi uzskata, ka tas noticis ledāju kušanas dēļ un arī tāpēc, ka ūdens termiski izpleties, jo klimats kļuvis siltāks.

▲ Eiropā pašlaik dzīvo 408 putnu sugas. No tām apmēram 60 var uzskatīt par izmirstošām, bet apmēram 220 skaitliski samazinās.

▲ Pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas datiem, pašlaik pasaulē cilvēka labā strādā apmēram 400 miljoni zirgu, vērsu, ēzeļu, mūļu, kamieļu, ziloņu, lamu un citu vilcējdzīvnieku.

▲ Pašlaik pazīstami aptuveni 2000 dažādu fermentu. Pārtikas rūpniecībā, medicīnā, ķīmijā pagaidām izlieto tikai 150.

▲ Visā pasaulē 40 minūšu laikā ledūst tik daudz informācijas, cik ietver Lielā britu enciklopēdija.

Upurakmens Rušona ezera Upursalā

Skriet, ka Latvijā salas, kuras tiek sauktas par Upursalām, ir tikai Rušona un Cirišu ezera. Ezeri atrodas netālu viens no otra. Un iespējams, ka tradīcija izvēlēties savu dievu pielūgšanai un ziedošanai ezeru salas, raksturīga tieši šim Latgales novadam.

Rušona ezera Upursala jeb Lielā sala atrodas ezera rietumu daļā 1,5 kilometrus no rietumu krasta, kur ir pazīstamie Kristapiņu senkapji (8.—12. gadsimts). Sie kapi ierīkoti daudz agrāka laika apmetnes vietā. Atsevišķas atrastās senlietas ļauj šo seno apdzīvoto vietu attiecināt uz 1. gadu tūkstoša (pirms mūsu ēras) beigām vai uz mūsu ēras sākumu.

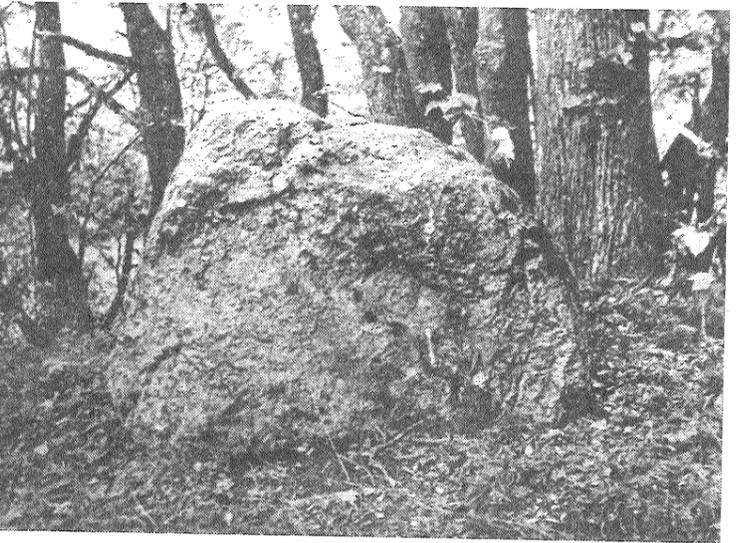
Starp Upursalu un Kristapiņu senkapjiem ir neliela Liepu sala. 1936. gadā presē parādījās ziņa, ka pie šīs salinas ezera atklāti ļoti senas mītnes pāļi. Tomēr 1964. gadā hidroarheoloģiskā apzināšanas ekspedīcija Jāņa Apaļa vadībā konstatēja, ka šajā vietā atklātās koka konstrukcijas ir attiecināmas tikai uz kādu viduslaiku būvi. Pēdējos gados dažas senas trauku lauskas atrastas arī pašā Liepu salinā. Tas varētu liecināt, ka laudis kādreiz dzīvojuši arī tur.

Ezera ziemeļu krastā salai atrodas tuvāk, jo pie Mazajiem Muceniekiem tur iesniedz zemesrags. Arī uz tā konstatēts senas apmetnes kultūrlānis. Tāpat uz viduslaikiem attiecināmas senlietas atrastas pie netālās bijušās Rušonas muizas. Nepilna kilometra attālumā uz ziemeļiem no Rušona ezera pacelas Kurtoša pilskalns. Tas kopš sendienām ir

lauksaimnieciski apstrādāts un tāpēc zaudējis savu sākotnējo izskatu. Kā redzams, visus ezera krastus, kas ieloka Upursalu, cilvēki ir nepārtraukti apdzīvojuši kopš seniem laikiem. Upursalas centrālajā daļā ir kaupre, kuras visaugstākajā vietā atrodas akmens, kuru vēl tagad tautā sauc par Upurakmeni. Vēl zināms nostāsts, ka uz akmens kādreiz bijuši iekalti raksti un pie tā vesti jēri upurēšanai. Mūsdienās nekāds iekalamus akmeņi vairs skatīt nevar.

Upurakmens ir 1,2 metrus augsts, tā apkārtmērs pie zemes ir 5,5 metri. Akmens ir no rupjgraudaina granīta, tā virspuse apdrupusi, Liekas, ka tā mākslīgi nolīdzināta. Pie paša akmens un uz tā kādreiz dedzināta uguns. Par to liecina gan izdrupumi, gan ap Upurakmeni atrastās, no tā atplisušās šķēpeles. Arheoloģiskajos izrakumos, kas tika izdarīti pie šī pieminekļa, noskaidrojās, ka Upurakmens tuvumā bijušas divas seklas bedres. Vienā no tām atrada pussadeģušas priedes mizas. Izrakumos neatrada senlietas, kas ļautu datēt Upurakmens izmantošanas laiku. Upursalai tuvējie arheoloģiskie pieminekļi attiecas uz dažādiem gadsimtiem. Pagaidām var tikai pieļaut, ka Upursalas akmeņi kā pielūgšanas vietu varēja izmantot gan Kristapiņu, Liepu salas un Mazo Mucenieku apmetni, gan Kurtoša pilskalna, kā arī citu netālo seno dzīvesvietu iemītnieki.

J. URTANS,
vēsturnieks

Milži un pundurīši

Vislielākie koki pasaulē ir sekvojas un eikalipti. ASV nacionālajā parkā «Mijas mežs», kas atrodas Sanfrancisko apkaimē, aug 112 metru gara mūžzaļā sekvoja. Tās pamata diametrs ir 7,5 metri, stumbrā

tilpums — 753 kubikmetri. Turpat aug arī gigantiskā sekvoja — mamuta koks: augstums — 94,5 metri, diametrs — 12,3 metri, stumbrā tilpums — 1416 kubikmetri. Austrālijā aug mandeļu eikalipti,

kas sasniedz 110 metru augstumu. Koks — pundurītis ir piemēram, velvičīta, kas aug Āfrikā. Tās stumbrā diametrs gan reizumis sasniedz metru, bet augstums ir tikai 30 centimetri. Taču — visu rianu! Velvičijas mūža ilgums ir 200 gadu. Šim kokam ir tikai divas laopas. O. VILDE

Rajona sporta spēles:

ŠAHS, NOVUSS

Divas sestdienas un svētdienas pēc kārtas cīnījās šahisti un novusisti. Komandas no kolhoziem un padomju saimniecībām sacentās viesmīlīgajā Leņina kolhoza klubā. Saha sacensībās piedalījās 10, bet novusa — 11 fizkolektīvu sportisti.

Saimniecību komandās ir daudz labu šahistu. Līdzjutēji ar interesi sekoja kolhoza «Sīlukalns» sportista Edgara Kudiņa spēlei. Labu spēlētprasmi parādīja arī otrās un trešās vietas ieguvēji Aivars Eriņš («Zelta vārpa») un Jānis Krūmiņš (padomju saimniecība «Rudzāti»). Arī Vasilis Lariņovs («Vārkava»), Anatolijs Sabanskis («Krasnij Oktjabrj»), Modris Dreimanis (Dzeržinska kolhozs), Leonards Spūlis (Rudzātu padomju saimniecība), Guntis Bērziņš (Oškālna kolhozs) bija sīvi pretinieki jebkuram šahistam.

Starp sievietēm, uzvarot visās spēlēs, rajona čempiones nosaukumu šahā izcīnīja kolhoza «Krasnij Oktjabrj» pārstāve Valentīna Adamoviča. Vienādu punktu skaitu savāca Sandra Lazdāne («Sīlukalns»), Velta Freimane (Oškālna kolhozs), Raisa Litauniece (padomju saimniecība «Rudzāti»). Viņas ierindojās 2. — 4. vietā. Starp komandām vietas sadalīja kolhozs «Krasnij Oktjabrj».

Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas telpās sacentās uzņēmumu šahisti. Ieradās 28 dalībnieki no septiņiem kolektīviem. Izbrīnu rada tas, ka uz sacensībām neatbrauca neviena komanda no Preiļiem. Vai te nebūtu šaha spēles cienītāju un entuziastu? Tāpēc sporta spēļu turnīrs it kā pārvērtās par Līvānu pilsētas čempionātu.

Spēlējot pēc Sveices sistēmas, vīriešu konkurencē labākos rezultātus sasniegta māju būves kombināta šahisti. Visvaldis Gercāns izcīnīja 6,5 punktus no 7 iespējamajiem, Leonīds Filipovs — 6 punktus. Trešo rezultātu uzrādīja Vladislavs Lavrenovičs, kurš pirms dažām nedēļām izcīnīja rajona čempiona nosaukumu individuālajās sacensībās.

Sieviešu grupā spēlēja tikai 7 šahistes, taču visas cīņās bija spraigas. Pirmo vietu ar absolū-

ti rezultātu — 6 punkti no 6 iespējamajiem — izcīnīja Zora Derepovka no eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas. Otrā vietā ierindojās kolhoza «Krasnij Oktjabrj» pārstāve Valentīna Kapteine (5 punkti), bet trešo — Līvānu PMK šahiste Ludmila Kušnere (4 punkti).

Komandu turnīrā pirmo vietu un ceļojošo kausu pārliecinoši izcīnīja eksperimentālā māju būves kombināta šahisti (22,5 punkti). Otrajā vietā — eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas komanda (15,5 punkti), bet trešajā vietā — stikla fabrikas komanda (15 punkti).

Uzvarētāju komandas sastāvā ieskaites punktus deva Visvaldis Gercāns, Leonīds Filipovs, Vladimirs Oļeksenko un Valentīna Kapteine.

V. SKRIMBLE,
sacensību galvenā tiesnese

to rezultātu — 6 punkti no 6 iespējamajiem — izcīnīja Zora Derepovka no eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas. Otrā vietā ierindojās kolhoza «Krasnij Oktjabrj» pārstāve Valentīna Kapteine (5 punkti), bet trešo — Līvānu PMK šahiste Ludmila Kušnere (4 punkti).

Komandu turnīrā pirmo vietu un ceļojošo kausu pārliecinoši izcīnīja eksperimentālā māju būves kombināta šahisti (22,5 punkti). Otrajā vietā — eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas komanda (15,5 punkti), bet trešajā vietā — stikla fabrikas komanda (15 punkti).

Uzvarētāju komandas sastāvā ieskaites punktus deva Visvaldis Gercāns, Leonīds Filipovs, Vladimirs Oļeksenko un Valentīna Kapteine.

E. KOVAĻOVŠ,
sacensību galvenais tiesnesis

to rezultātu — 6 punkti no 6 iespējamajiem — izcīnīja Zora Derepovka no eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas. Otrā vietā ierindojās kolhoza «Krasnij Oktjabrj» pārstāve Valentīna Kapteine (5 punkti), bet trešo — Līvānu PMK šahiste Ludmila Kušnere (4 punkti).

Komandu turnīrā pirmo vietu un ceļojošo kausu pārliecinoši izcīnīja eksperimentālā māju būves kombināta šahisti (22,5 punkti). Otrajā vietā — eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas komanda (15,5 punkti), bet trešajā vietā — stikla fabrikas komanda (15 punkti).

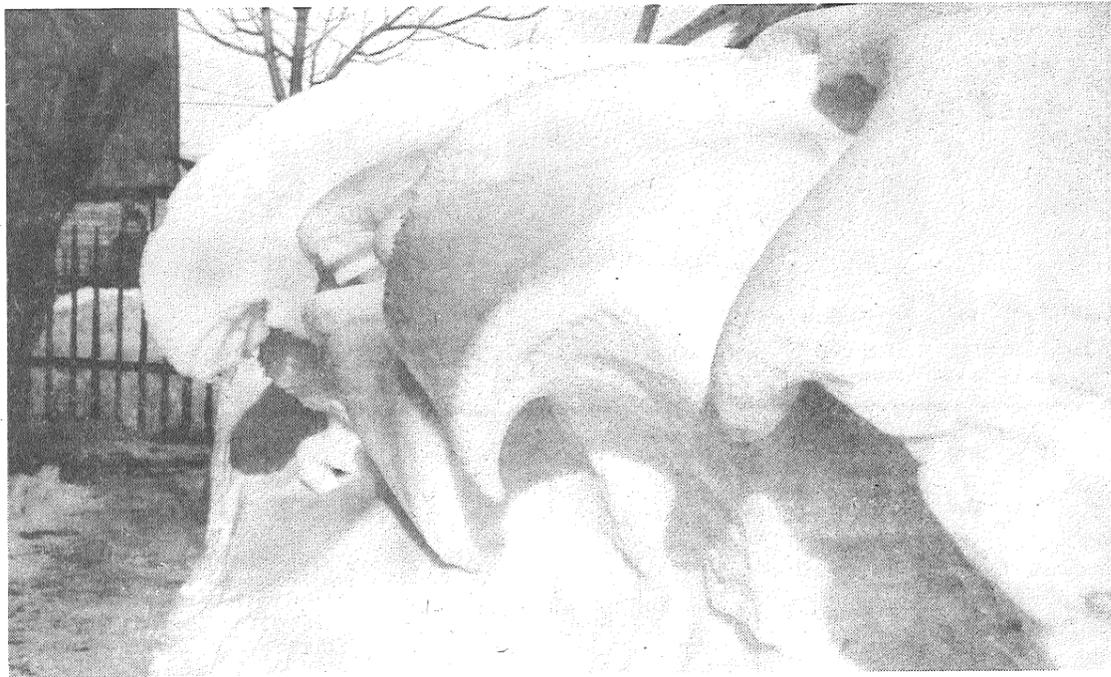
Uzvarētāju komandas sastāvā ieskaites punktus deva Visvaldis Gercāns, Leonīds Filipovs, Vladimirs Oļeksenko un Valentīna Kapteine.

E. KOVAĻOVŠ,
sacensību galvenais tiesnesis

to rezultātu — 6 punkti no 6 iespējamajiem — izcīnīja Zora Derepovka no eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas. Otrā vietā ierindojās kolhoza «Krasnij Oktjabrj» pārstāve Valentīna Kapteine (5 punkti), bet trešo — Līvānu PMK šahiste Ludmila Kušnere (4 punkti).

Komandu turnīrā pirmo vietu un ceļojošo kausu pārliecinoši izcīnīja eksperimentālā māju būves kombināta šahisti (22,5 punkti). Otrajā vietā — eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas komanda (15,5 punkti), bet trešajā vietā — stikla fabrikas komanda (15 punkti).

E. KOVAĻOVŠ,
sacensību galvenais tiesnesis

Ziemas motīvs.

K. GAILUMA foto

Redaktors V. PETROVS

JAUNAGLONAS

58. PROFESIONĀLI

TEHNISKĀ VIDUSSKOLA

uzņem «B» un «C» autovadītāju 5 mēnešu kursus no 1987. gada 19. janvāra.

Lai iestātos skolā, nepieciešami šādi dokumenti:

pase;

darba grāmatiņa vai norīkojums no darba vietas,

divas fotogrāfijas (3,5x4,5 cm),

medicīniskā izziņa — forma 083/y (iestāšanās brīdī).

Skolas adrese: Preiļu raj., p. n. «Jaunaglona», 58. profesionāli tehniskā vidusskola, tālrunis 65721.

SVEIKS, JAUNĀIS GADS...

Nelūgts viesis — Ugungailis — pats ieradīsies sābojāt svētku noskaņu, ja būsiet nevērīgi izturējušies pret ugunsdrošības noteikumiem.

legaumējiet:

— eglītes izdaiļošanā nedrīkst izmantot viegli uzliesmojošus rotājumus;

— sekojiet, lai svētku uguns eglītes zarus degtu tikai pieaugušo klātbūtnē;

— nelietojiet raķetes un pašdarinātus pirotehnikas «brīnumus»;

— svētku sarīkojumos kultūras namos, skolās un citās sabiedriskās vietās eglītes drīkst rotāt tikai ar elektrisko spuldžu virtenēm un ugunsdrošiem rotājumiem.

Laimīgu Jauno gadu un mazāk ugunsnelaimīgu jums novēl Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības pārvalde un Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības Centrālā padome!

LPBS aģentūra «Latvijas kooperācijas reklāma»

TV Viļņa

27. decembris. 9.00 — «Panorāma». 9.40 — Rita vingrošana. 9.55 Dokumentālā filma. 10.25 — TV skolēniem. Mācieties runāt angli. 10.55 — «Veselība». 11.25 — Dzied PSRS Tautas skatuves mākslinieki V. Minžilkijevs. 12.00 — Nedēļas panorāma (krievu val.). 12.30 — Populārzinātniskā filma. 13.20 — Koncertfilma. 13.10 — Kurināmā racionāla izmantošana ziemā. 14.00 — Uzvedums bērniem «Vecās ielas pasaka». 14.45 — Jaunatnes studija. Disputi. «Komjaunatne un mēs». 15.50 — S. Kurjohina improvizācijas. 16.10 — Produkcija — valsts pieņemšanai. 16.30 — Žurnāls «Mūzika». 17.15 — Koncerts. 17.55 — Ziņas. 18.05 — Mākslinieces Z. Kalpokovaites — Vogelenes daiļrade. 18.45 — Koncerts «Rudens pārāde-86». 20.00 — «Panorāma». 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!».

«EZERZEME»

27. decembrī — «Uzliesmojums», ASV, sāk. plkst. 14. 16. 18. 20: 28. decembrī filmas sākums plkst. 16. 18. 20: 29. un 30. decembrī — «Miljons pūrā», Odessas st. sāk. plkst. 17. 19. 21: 31. decembrī — «Cīcerins», 1. un 2. sērija. «Mosfilm», sāk. plkst. 17.30: 1. janvārī filmas sākums plkst. 16.30: 19: 2. janvārī — «Rikša», KTR, sāk. plkst. 16. 18. 20: 3. janvārī — «Durvis, kas tev atvērta», 1. un 2. sērija, sāk. plkst. 14. 16.30, 19: 4. un 5.

28. decembrī plkst. 17.00 visus, visus preiliešus aicinām uz tikšanos

PIE VECGADA EGLĪTES Preiļos, Pionieru laukumā, kur notiks:

jautras spēles, sacensības, Jaungada tirdziņš, vizināšanās ar zirgiem, darbosies bufetes. Gaidīsim jūs! Salatēti un Sniegbaltīte

30. decembrī sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienība organizē kulinārijas un konditorijas izstrādājumu

JAUNGADA IZSTĀDI PĀRDOSĀNU

Preiļos, kulinārijas veikalā, no plkst. 10.00 un Līvānos, restorānā «Dubna», no plkst. 9.00 līdz 12.00.

Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,

Lai tēva miers jums jaunu spēku rod,

Lai labā, aplklusī sirds vēl ilgi Teic padomus un cela maizi dod. (A. Smagare)

21.00 — «Laiks». 21.40 — TV uzvedums. J. Grūšas «Dzintara villa». 23.55 — Ziņas. 0.05 — Estrādes koncerts. 0.35 — Mākslas filma.

28. decembris. 9.00 — «Panorāma». 9.40 — Rita vingrošana bērniem. 9.55 — «Nedēļas atbalss». 10.30 — TV skolēniem. Mūsu valoda. 11.30 — Gimenes žurnāls. 12.15 — Reklāma. 12.25 — Bērnu un jauniešu folkloras ansambļu koncerts. 13.20 — Vietējas padomes: pa pārkārtošanās ceļu. 13.45 — G. Kančēli. Sestā simfonija. Spēlē Latvijas PSR simfoniskais orķestris. 14.20 — «Gadi un cilvēki». 15.00 — Kamermūzikas koncerts. 15.20 — Jaunatnes viktorīna. 17.00 — Agri rūpnieciskais komplekss: darbi un cilvēki. Pa topkopības produkcijas ražošanas intensifikācijas ceļu. 18.00 — Ziņas. 18.10 — Koncerts. 20.00 — «Panorāma». 20.35 — «Labu nakti, mazuļi!». 21.00 — «Laiks». 21.45 — Mākslas filma «Sievietes joko nopietni». 23.10 — Ziņas.

janvārī — «Pārrāvums», «Lenfilma», sāk. plkst. 17. 19. 21.

«ATPŪTA»

27. decembrī — «Uz visu banku», Polija, sāk. plkst. 17. 19. 21: 28. decembrī — «Pa galveno ietu ar orķestri», «Mosfilm», sāk. plkst. 16. 18. 20: 29. decembrī — «Spitnieka savaldīšana», Itālija, sāk. plkst. 17. 19. 21: 30. decembrī — «Uzliesmojums», ASV, sāk. plkst. 17. 19. 21: 31. decembrī filmas sākums plkst. 17. 19: 1. un 2. janvārī — «Miljons pūrā», Odessas st. sāk. plkst. 16. 18. 20: 3. janvārī — «Cīcerins», 1. un 2. sērija. «Mosfilm», sāk. plkst. 14. 16.30 19: 4. janvārī filmas sākums plkst. 17: 20: 5. janvārī — «Rikša», KTR, sāk. plkst. 17. 19. 21.

Paliks dzīvības vidū tavš darbīgais gājums.

Jo tik auglīgu mūžu jau neizdzēs riets.

Un caur kokiem un bērniem būs turpinājums.

Tēt, tai saulainai gaitai, kuru beidzis tu iet.

(K. Apškrūma)

Kad pārkāpti gadu kalni un sirdi apņēmis lielais miers, izsakām dziļu līdzjūtību Antonam Bulmeisteram sakarā ar TĒVA nāvi.

Rudzētu ciema izpildkomiteja

Tēva rokas, svētās, labās.

Pirmās mums un pēdējās.

Prieka pilnas glāstiem celas.

Skumji atvadoties slīgst.

(A. Strautiņš)

Kad pārkāpti gadu kalni un sirdi apņēmis lielais miers, mēs noliecām galvas ANTONA AMBRUZIJA d. BULMEISTERA mūža priekšā.

Padomju saimniecības «Rudzāti» kantora darbinieki

Skumju brīdī esam kopā ar Teklu Krišāni un Antonu Bulmeisteru, TĒVU uz kapu kalniņu izvadot.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija, arodkomiteja

Laikraksts «Leņina Karogs» iznāk otrdienās, ceturtdienās, sestdienās latviešu un krievu val.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Прейли, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. М. Горького, 105.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

TĀLRUNI: redaktoram — 22059, redaktora vietniecei izdevumam krievu valodā un atbildīgajam sekretāram — 22154, redaktora vietniecei, lauksaimniecības un partijas dzīves no. daļām — 21996, rūpniecības un celtniecības nodaļai — 21759, vēstulju, sabiedrisko organizāciju un skolu dzīves nodaļai — 22203, informācijas nodaļai — 21769, fotokorespondentam — 21985, grāmatvedībai, uzzinām par siudinājumiem — 22305.

Tir. 13860 eks. (latv. val. 9897 eks., krievu val. 3 963 eks.).

1. nos. iespiedloksne. Ofsetiespiedums. Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecības, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400, Daugavpils, Valkas ielā 1. Indekss 63169. Pas. 1632.